

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Олександр Венглінський,
аспірант кафедри конституційного
і міжнародного права
Харківського національного університету
внутрішніх справ
ORCID: 0000-0001-5924-2811

DOI 10.32782/2306-9082/2023-50-1

УДК 342.7

Місце інформації в системі об'єктів конституційно-правових відносин

Інформація пронизує усі сфери людського життя: від повсякденних справ до складних наукових матерій. У сучасному світі вона є мірилом розвитку суспільства та держави, інструментом соціального прогресу та, навіть, критерієм дестабілізації цілих державницьких формацій. Тому видається цілком логічним, що таке явище не лише знайшло своє відображення в системі конституційно-правових відносин а й, з огляду на його важливість, набуває особливого значення та потребує серйозного наукового осмислення в умовах сьогодення.

Окремі аспекти інформації як феномена, у тому числі й правового, неодноразово поставали предметом наукового пізнання як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, слід згадати наукові розвідки Є. Тептюка, який в якості об'єкта конституційно-правових відносин розглядає право на доступ до публічної інформації; О. Харкевича, який першим акцентував на фундаментальному характері зв'язку прагматичних властивостей інформації з категорією

цілі; М. Богдана, який увів поняття «корисна інформація» та інші. Водночас попри наявність великої кількості змістових підходів до розуміння ролі інформації у суспільстві та державі вона описувалася, як правило, не системно та без урахування еволюційних трансформацій її змісту, що обумовлює актуальність її дослідження як окремого об'єкта конституційно-правових відносин.

Мета і завдання дослідження полягають у з'ясуванні місця інформації в системі об'єктів конституційно-правових відносин.

Із часом право змінювалось та розвивалось, із ним трансформувались і правовідносини, в результаті чого виник найвищий закон для держави – її конституція, який встановлює основи державності та є фундаментом для всієї правової системи. Водночас конституція покликана захищати права як окремої людини, так і інтереси всього державно організованого суспільства. Саме до таких фундаментальних об'єктів інтересу народу та держави й відноситься інформація, що підкреслюється

наявністю відповідної сфери конституційно-правового регулювання.

Ми вважаємо, що для того, щоб інформація стала об'єктом конституційно-правових відносин, вона повинна мати форму матеріального (зафіксованого на матеріальному носії) або нематеріального блага (інформація у «чистому» вигляді), та, напевно, найголовнішою умовою є необхідність виникнення навколо неї саме конституційних правовідносин.

На сьогодні законодавче гарантування можливості вільної, законної та ефективної реалізації конституційних правовідносин, що виникають навколо інформації, на нашу думку, є запорукою демократичності в державі, та основою для здійснення особою низки конституційних прав і свобод. Тобто інформація, як основний або навіть другорядний об'єкт конституційно-правових відносин, має фундаментальний характер та створює відповідне підґрунтя для побудови інших конституційно-правових відносин.

Інформація органічно взаємодіє з багатьма іншими об'єктами конституційно-правових відносин, оскільки має особливий характер та властивості. Являючись, по суті, фундаментальною матерією, вона проникає в усі сфери людського життя, окреслюючи та опосередковуючи їх сприйняття. Фактично вся людська цивілізація будується на обміні та накопиченні інформації. Тому тематика інформації пов'язана практично з кожним об'єктом та сферою конституційно-правових відносин, через це в даній статті ми зосередимося лише на найважливіших для суспільства та держави сферах осмислення та використання інформації як об'єкта конституційно-правових відносин.

Коли мова йде про інформацію, як об'єкт конституційно-правових відносин, важливо пам'ятати про широту цього поняття, а також про те, що вона проникає в різні сфери життя людини

та держави, в кожній з яких відіграє свою роль. А також мати на увазі, що специфіка конституційно-правових відносин та система об'єктів конституційного права залежить від особливостей конституціоналізму в кожній окремій країні. Отже, кажучи про конституційні правовідносини та інформацію, як об'єкт зазначених відносин, варто враховувати, що її статус може дещо відрізнятись в залежності від особливостей конституції окремої країни. Тобто особливості зазначених відносин в значній мірі залежать від специфіки відповідних конституційних норм.

На нашу думку, інформація займає одне з провідних місць у системі об'єктів конституційних правовідносин, є частиною широкого спектру правових відносин: від сфери державної безпеки і оборони, до захисту свободи слова, політичного плюралізму, національної культурної спадщини та приватного життя. У кожній із зазначених сфер суспільного та державного життя інформація має свій зміст, форму та особливості, але тим не менш вона є безпосереднім об'єктом усіх зазначених відносин конституційно-правового характеру. Водночас вважаємо за необхідне виділити декілька найбільш важливих сфер суспільного та державного життя, в яких інформація є ключовим об'єктом конституційних правовідносин: 1) інформаційна безпека держави; 2) захист конституційного ладу та державного суверенітету; 3) стан свободи слова в державі; 4) захист конфіденційної інформації; 5) стан ідеологічного та політичного багатоманіття, демократичність держави; 6) доступ до інформації про важливі державні події та дані про стан довкілля; 7) національна культурна спадщина; 8) можливість вільного доступу до всесвітньої мережі Інтернет. При цьому існують й інші сфери державного та суспільного життя, в яких інформація виступає ключовим

об'єктом конституційно-правових відносин.

Загалом, зазначений перелік об'єктів можна умовно розділити на три категорії: інформацію як об'єкт конституційно-правових відносин у сфері державної безпеки, інформацію як об'єкт таких відносин у сфері забезпечення демократії в державі, інформацію як об'єкт культурно-інформаційних відносин в суспільстві та державі. При цьому важливо зазначити, що даний перелік не є вичерпним, і в майбутньому обов'язково буде розширюватись на науковому та законодавчому рівні.

У реаліях XXI сторіччя, коли основною зброєю стали не гвинтівки та бойова техніка, а кібератаки та ідеологічна пропаганда, цілком логічно, що досягнення стану інформаційної безпеки стає одним із головних напрямів діяльності кожної держави. У свою чергу інформаційна безпека держави представляє собою систему заходів із захисту інформаційних систем та збереження цілісності відомостей або даних від несанкціонованого втручання ззовні. Вона повинна запобігти несанкціонованому викраденню, пошкодженню, зміні або розповсюдженню даних, незалежно від форми матеріального носія на якому вони зафіксовані.

Порушення інформаційної безпеки держави може призвести до важких наслідків, серед яких: витік інформації з обмеженим доступом, проблеми в роботі державних установ та організацій, нанесення шкоди економіці держави та ін. Тому не захищена від інформаційних атак держава втрачає здатність протистояти зовнішнім загрозам, а її суверенітет та територіальна цілісність можуть стати об'єктом посягань з боку зовнішнього ворога. Саме такий стан речей доводить, що інформаційна безпека тісно пов'язана з державною безпекою та є її частиною [1], а також приводить нас до розуміння місця інформації в системі

об'єктів конституційних правовідносин – в системі захисту конституційного ладу та державного суверенітету.

У сучасному світі обізнаний – означає озброєний, і це висловлювання працює як на рівні конкретних особистостей, так і на світовій арені. Зауважимо, що за часів «холодної війни» більша частина суперництва відбувалася саме на фронті війни за інформацію. Володіючи інформацією про стан економіки, обороноздатність, стратегічні плани держави тощо, можна ефективно спланувати протидію країні-супернику. Саме тому будь-яка держава вживає заходи щодо захисту своєї стратегічно важливої інформації. У першу чергу, це стосується інформації під грифом «таємно», оскільки розголошення таких відомостей може завдати суттєвої шкоди обороноздатності держави та призвести до ослаблення її позицій на світовій арені.

З іншого боку, інформація може використовуватись як засіб активного впливу та набувати форми пропаганди. Варто зазначити, що в нашому розумінні пропаганда – це особливий вид інформації у сукупності з особливими засобами її подачі. Інші визначають пропаганду як поширення інформації – фактів, аргументів, чуток, напівправди чи брехні – з метою впливу на громадську думку [2]. В етимологічному значенні пропаганда є особливим видом соціальної діяльності, метою якої є поширення знань, інформації для формування певних поглядів, уявлень та емоційного стану [3, с. 119].

Інформація як засіб пропаганди використовується для досягнення агресивних цілей держави, яка її розповсюджує, і має два напрями впливу: зовнішній та внутрішній. Зовнішній спрямований на населення, військові сили та керівництво ворожої держави, з метою внесення дезорганізації в державне управління, деморалізацію військ, залякування та вербування населення держави-опонента

[4, с. 205]. Найкращим прикладом використання інформації як зброї є активне використання агітаційних листівок, які скидали з бомбардувальників на ворожі міста за часів Другої світової війни обидві сторони конфлікту [4].

На сьогодні інформацію, як інструмент посягання на державний суверенітет шляхом дестабілізації обстановки в державі, активно використовує російська федерація. Так, у цій країні існують цілі телевізійні канали, які передають сигнал на територію України, та майже цілодобово ведуть трансляцію пропаганди з метою впливу на свідомість громадян України [5]. Ця ситуація наглядно ілюструє важливість інформації в процесі захисту територіальної цілісності та суверенітету держави і підтверджує, що захист інформаційної безпеки держави є однією з основ національної безпеки, та відіграє таку саму роль як і захист державних кордонів.

Яскравим прикладом використання інформації як об'єкта конституційно-правових відносин, виступає забезпечення свободи слова в державі, в якому безпосереднім об'єктом є інформація, її вільний обіг та розповсюдження. Свобода слова – це можливість вільно висловлювати свої думки, у такий спосіб безперешкодно поширюючи в суспільстві інформацію [6]. Тобто людина має право вільно, в будь-якій формі (зафіксованій на матеріальному носію чи ні) виражати свої думки (наприклад, вільно висловлювати їх при людях або публікувати в соціальних мережах), ідеї, переконання; також до цієї категорії відноситься свобода друку та свобода засобів масової інформації. Ми вважаємо, що вільне суспільство – це суспільство, в якому вільно поширюється інформація, саме тому більшість тоталітарних держав намагалися максимально обмежити гласність та свободу слова, оскільки вільне поширення інформації в суспільстві здатне

консолідувати людей навколо боротьби з диктатурою.

На сьогодні більшість демократичних держав закріпили у своїх конституціях право народу на вільну передачу інформації. Так, Основний Закон Федеративної Республіки Німеччина від 29 травня 1949 року (далі – ФРН) у пункті першому статті 5 закріплює право кожного вільно висловлювати та розповсюджувати свої думки у будь-якій формі вираження (усно, письмово та за допомогою зображень), а також вільно отримувати інформацію із загальнодоступних джерел. Також закріплюється свобода друку та свобода інформації за допомогою радіо та кіно [7, с. 83].

Однак це не означає, що будь-яку інформацію про кожную людину можна вільно розголошувати. У демократичних державах інформація про особу знаходиться під захистом держави. Насамперед йдеться про конфіденційну інформацію, що знаходить свою регламентацію на конституційному рівні. Такий захист дозволяє людині почувати себе захищеною, усвідомлюючи, що ніхто без її дозволу не має право доступу та обробки даних, за якими її можливо ідентифікувати [8, с. 179]. Слід наголосити, що як і інші держави, Україна має зобов'язання досягти високих стандартів захисту персональних даних, які відповідають європейським нормам. Проте, на даному етапі Україна знаходиться у процесі впровадження цих стандартів у своє законодавство, і цей процес ще не завершений [9, с. 46–47].

Вищезазначені права і свободи приводять нас до іншої, навіть більш важливої ролі інформації в конституційно-правових відносинах, а саме до її ролі у забезпеченні ідеологічного та політичного багатоманіття в суспільстві, та загалом демократичності держави. Це означає вільний обмін політичною інформацією, вільний доступ

людей до сфери політики, та можливість кожного висловити свою політичну думку. По суті кожна політична програма – це інформаційна база діяльності партії. Тобто і тут, коли ми говоримо про політику, ми розуміємо, перш за все, обмін інформацією з політичним змістом.

Політична інформація – передача ідей, поглядів, певних стратегій дії тощо, між суб'єктами політичної діяльності. Політична інформація може передаватись як шляхом особистого спілкування, наприклад, дебати, мітинги, так і через засоби масової інформації. Ця інформація має особливу важливість для життя населення, оскільки стосується держави і саме через політику громадяни та держава взаємодіють, визначають свій подальший вектор руху та пріоритетні напрями розвитку.

Не менш важливою для державного та суспільного життя є інформація у сфері економіки – відомості, що відображають процеси, пов'язані з виробництвом, розподілом та споживанням матеріальних і нематеріальних благ. Економічна інформація характеризується великим обсягом, багаторазовим використанням, оновленням і перетворенням, різноманіттям її джерел, великим числом логічних операцій і специфічних математичних розрахунків для отримання багатьох видів результативної інформації [10, с. 155]. Така інформація дозволяє людям та організаціям правильно оцінювати ситуацію на ринку та взаємодіяти з ним, державі дозволяє побудувати ефективну стратегію економічного розвитку та ін.

Сучасна світова економіка будується на позиціях вільного обміну інформацією, що значно спрощує транснаціональну взаємодію та кооперацію, що підвищує ефективність співпраці всіх людей на планеті. Тому, на нашу думку, в конституціях сучасних країн важливим напрямом є закріплення вільного обігу та вільної

взаємодії з інформаційними масивами економічного характеру.

Продовжуючи тематику ролі інформації в конституційно важливих суспільних відносинах, слід розглянути право населення на вільний доступ до правдивої інформації про важливі державні події та дані про стан довкілля. Вільний обіг такої інформації в суспільстві необхідний для функціонування демократичного суспільства, оскільки лише проінформовані громадяни здатні усвідомлювати та оцінювати стан речей у державі [11, с. 5]. Наприклад, особливо важливим є інформування про наявність надзвичайних станів або надзвичайних ситуацій в державі, наприклад: повеней, сейсмічної активності, можливості виверження вулкану, ситуації техногенного характеру та ін.

Як правило, проблеми з доступом людей до важливої інформації мають місце в країнах з сильним державним контролем засобів масової інформації, що часто використовується державами для замовчування нагальних проблем з метою уникнення негативної реакції з боку суспільства. Прикладом такого утаємничення інформації може слугувати аварія на Чорнобильській АЕС. Тоді радянська влада приховувала масштаби трагедії, що призвело до опромінення значної частини населення та великої кількості втрат, яких можна було уникнути, вчасно проінформували населення про реальний стан речей [12].

Не менш важливими для народу та держави є культурна спадщина – це сукупність художніх творів різних авторів, яка представляє собою культурну цінність для держави та населення. До цієї категорії відносяться зафіксовані на матеріальних носіях результати творчої діяльності письменників, музикантів, поетів, кінематографів тощо [13, с. 54]. Для кожної держави важливо накопичувати та зберігати інформаційну базу культурної

спадщини, оскільки саме це створює у народу почуття єдності, самотності, та сприяє творчому розвитку суспільства. Наприклад, дивлячись на середньовічну фортифікаційну споруду, або читаючи вірш про видатні події минулого, людина починає розуміти, що і тисячу років тому на цій землі жили люди, які боролись за незалежність держави, та починає відчувати себе частиною довгого історичного ланцюжка.

Підтримка з боку держави культурного фонду забезпечує стабільність національної самосвідомості. Населення держави із потужною культурною спадщиною менше піддається дії пропаганди, а отже і підвищується обороноздатність держави в цілому. Так, народ Чехії за роки німецької окупації та перебування в соціалістичному блоці так і не втратив своєї соціальної ідентичності [14], як наприклад, певна частина населення України, яка почала вважати себе росіянами [15].

Наявність розвиненого мистецтва та історичної пам'яті населення формує культуру – інформаційне поле суспільства, яке охоплює спільні для народу уявлення про світ про самих себе, створює самотність народу, що є першим камінцем у фундаменті державності. На нашу думку, саме культура дає сили людям протистояти історичним викликам та зовнішнім загрозам, саме культура це те, що здатне захистити народ від знищення.

Як бачимо, не варто недооцінювати сферу художньої інформації, оскільки провідні держави світу ведуть війну за культурну домінацію саме через те, що це найбільш ефективний спосіб керування масами. Саме тому ми відносимо культурну сферу, основним об'єктом якої є інформація художнього змісту, до основоположних конституційних прав людини і нації, а розвиток цієї сфери до основних обов'язків держави.

З розвитком технологій у людей з'являються нові можливості, які у свою чергу викликають нові потреби. Саме в результаті таких суспільних перетворень у більшості сучасних держав на передній план інтересів суспільства виходить можливість вільного доступу до всесвітньої мережі Інтернет.

Інтернет – це всесвітня комп'ютерна мережа, що пов'язує між собою як користувачів комп'ютерних мереж, так і користувачів персональних комп'ютерів [16, с. 18]. Інтернет існує для обміну інформацією між людьми та організаціями. Він став, по суті, революційним методом обміну інформаційними масивами майже без будь-яких обмежень. Наявність вільного доступу до інтернету є основною ознакою «інформаційної демократичності» держави, це означає вільну передачу, зберігання, та завантаження інформації з всесвітньої мережі. Вільний інтернет напряму пов'язаний зі свободою слова в державі. Свобода інтернету використовується багатьма журналами та експертними установами при складанні рейтингу демократичних країн світу.

Важливу роль інформація відіграє у відносинах стосовно освіти і науки, оскільки обидві ці взаємопов'язані сфери безпосередньо взаємодіють з обробкою та передачею інформації. Стан науки в державі також безпосередньо залежить від стану інших сфер інформації (свобода слова, політичний плюралізм і т.д.), особливо сильно залежність науки від державної політики може проявлятися у таких науках як право, політологія, економіка, тобто науках пов'язаних із діяльністю суспільства та держави. За радянської влади, наприклад, були випадки коли деякі науки визнавались «буржуазними», що унеможливлювало їх розвиток. Взагалі наукова та освітня системи є запорукою подальшого розвитку держави, оскільки дають свої плоди не відразу, а в перспективі. Торкаючись

тематики науки варто зауважити, що не у всіх країнах цьому надається достатня увага, наприклад, у нашій державі потрібно значно посилити конституційне регулювання сфери науки та освіти, додати до Конституції України додаткові установчі положення, які у майбутньому повинні стати новою рушійною силою для розвитку вітчизняної науки.

Прикладом гарантування свободи наукової діяльності є Основний закон ФРН, у пункті третьому статті 5 якого закріплено, що «наука та мистецтво, дослідження та викладання вільні. Свобода викладання не звільняє від вірності Конституції» [7, с. 84]. Варто також вказати, що зазначене положення знаходиться в розділі I «Основні права», тобто уряд Німеччини цілком справедливо вважає свободу інформації одним з основоположних прав людини.

Не основним, але досить важливим об'єктом конституційно-правових відносин інформація виступає, коли ми маємо справу зі сферою охорони здоров'я. Адже своєчасне надання інформації про початок епідемій та спалахів хвороб, а також інформації про те, як

діяти в таких ситуаціях, здатне мінімізувати негативні наслідки для людини, зберегти їй життя.

Інформація є одним із найбільш важливих об'єктів саме конституційного права, а значна кількість правовідносин, що складаються навколо неї, за своєю значимістю та особливостями регулювання, можуть бути віднесені саме до сфери конституційно-правових правовідносин.

Інформація органічно взаємодіє практично з усіма іншими об'єктами конституційно-правових відносин, оскільки має особливий характер та властивості. Являючись, по суті, фундаментальною матерією, вона проникає в усі сфери життєдіяльності суспільства.

Поява інтернету є проявом світової інтеграції інформації, що в свою чергу поступово призводить до все більшої її глобалізації. Це є прикладом того, як розвиток технологій поступово прибирає кордони між народами різних держав, і хоча багато країн намагаються чинити супротив цим процесам, ми вважаємо, що з часом національні конституції повинні адаптуватися до таких глобальних змін.

Список використаних джерел

1. Грабар Н. С. Інформаційна безпека в умовах становлення глобального інформаційного суспільства. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 7. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.7.21. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1461> (дата звернення: 29.06.2023).
2. Гриник Р. О., Пилипенко В. А. Особливості спецпропаганди Японії у другій світовій війні. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави : зб. матер. наук.-практ. конф.* (Київ, 18 березня 2016 року) : у 2 ч. Ч. 1. Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. С. 136–138.
3. Коруч У. З. Поняття пропаганди війни. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4, ч. 1. С. 118–121. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2019.4.1.26>.
4. Нарис теорії і практики інформаційно-психологічних операцій / Дзюба М. Т., Жарков Я. М., Ольховой І. О., Онищук М. І. : Навч. посіб. // За заг. ред. В. В. Балабіна. К. : ВІТІ НТУУ «КПІ», 2006. 471 с.
5. Іванов М. С., Алейник В. Г. Російська агресія проти України в 2022–2023 роках: особливості масової комунікації. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 39. С. 136–141. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v039.2022.23>
6. Барнич К. І., Бисага Ю. М., Берч В. В., Дешко Л. М., Фрідманський Р. М. Реалізація конституційного права на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань: Монографія. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2021. 220 с.

7. Конституції зарубіжних країн: Навч. посіб. / Авт.-упоряд. : В. О. Сergyоїн, Ю. М. Коломієць, О. В. Марцеляк та ін. / За заг. ред. В. О. Сergyоїна. Харків: Видавництво «ФІНН», 2009. 664 с.
8. Бундз Р. О. Захист конфіденційної інформації про особу: правові та організаційні аспекти. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Вип. 33. С. 177–182. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7442173> (дата звернення: 29.06.2023).
9. Каланча А. А., Гудзь Т. І. Європейські стандарти захисту персональних даних та їх імплементація в Україні. *Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми* : зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 31 трав. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 46–49.
10. Берідзе Т. М. Економічна інформація в структурі управління підприємством. *Вчені записки : зб. наук. пр.* 2013. № 15. С. 154–159.
11. Демчук Т. І. Правове забезпечення реалізації права на доступ до екологічної інформації : дис. ... д-р філос. (081 Право). Одеса, 2021. 242 с.
12. Що про Чорнобиль (не)приховувала радянська влада // Український інститут національної пам'яті : сайт. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/statti/shcho-pro-chornobyl-neryhovuvala-radyanska-vlada> (дата звернення: 29.06.2023).
13. Панова С. І. Пам'ятки архітектури як об'єкт цивільних прав : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2019. 218 с.
14. Федорчак Т. П. Становлення і політичний розвиток першої республіки в Чехословаччині. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»*. 2009. № 861. С. 1–9.
15. Питання ідентичності для російськомовних в Україні в контексті збройного конфлікту на сході країни. 2017. 32 с. URL: <https://www.international-alert.org/wp-content/uploads/2021/08/Ukraine-Russophone-Identity-UK-2017.pdf> (дата звернення: 29.06.2023).
16. Жураковський Б. Ю., Зенів І. О. Комп'ютерні мережі. Ч. 1: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 336 с.

Венгліньський О. О. Місце інформації в системі об'єктів конституційно-правових відносин

У статті окреслюється місце і роль інформації в системі об'єктів конституційно-правових відносин. Наголошується, що інформація впливає на усі аспекти людського життя, виступає основою для прийняття рішень, сприяє науковим дослідженням та забезпечує розвиток суспільства і держави в цілому. Інформація є важливим інструментом для соціального прогресу, оскільки вона допомагає усвідомлювати проблеми, розробляти нові ідеї і впроваджувати інновації.

Мета і завдання дослідження полягають у з'ясуванні місця інформації в системі об'єктів конституційно-правових відносин. Наукова новизна дослідження зумовлена фрагментарністю попередніх досліджень і передбачає отримання нових знань про системні зв'язки між об'єктами конституційно-правових відносин; еволюції змісту терміну «об'єкт конституційно-правових відносин»; конкретизацію змістовного наповнення терміну «інформація».

Акцентовано на поліваріативному сприйнятті інформації як об'єкта правового регулювання. Водночас зазначається, що інформація є одним із найбільш важливих об'єктів саме конституційного права, а значна кількість правовідносин, що складаються навколо неї, за своєю значимістю та особливостями регулювання можуть бути віднесені саме до сфери конституційно-правових правовідносин.

Підкреслюється, що інформація, як основний або навіть другорядний об'єкт конституційно-правових відносин, має фундаментальний характер та створює відповідне підґрунтя для побудови інших конституційно-правових відносин. Вона органічно

взаємодіє з багатьма іншими об'єктами конституційно-правових відносин, оскільки має особливий характер та властивості.

Виділено три основні галузі суспільного та державного життя, в яких інформація виступає ключовим об'єктом конституційних правовідносин: державна безпека, сфера забезпечення демократії в державі та культурно-інформаційні відносини. Підкреслюється, що даний перелік не є вичерпним, і у майбутньому обов'язково буде розширюватись на науковому та законодавчому рівні.

Робиться висновок, що інформація органічно взаємодіє практично з усіма іншими об'єктами конституційно-правових відносин, оскільки має особливий характер та властивості. Являючись, по суті, фундаментальною матерією, вона проникає в усі сфери людського життя, окреслюючи та опосередковуючи їх сприйняття.

Ключові слова: інформація, конституційно-правові відносини, об'єкт регулювання, відомості, інформаційний суверенітет, пропаганда.

Venglinskyi O. The Place of Information in the Object System of Constitutional and Legal Relations

The article outlines the place and role of information in the object system of constitutional and legal relations. It is emphasised that the information affects all aspects of human life, serves as a basis for decision-making, promotes scientific research and ensures the development of society and the State as a whole. Information is an important tool for social progress, as it helps to understand problems, develop new ideas and introduce innovations.

The purpose and objectives of the study are to determine the place of information in the system of objects of constitutional and legal relations. The scientific novelty of the study is due to the fragmentation of previous studies and involves obtaining new knowledge about the systemic links between the objects of constitutional and legal relations; evolution of the content within the term "object of constitutional and legal relations"; and specification of the meaning and content of the term "information".

It is emphasised that information as an object of legal regulation is multivariate. At the same time, it is noted that information is one of the most important objects of constitutional law, and a significant number of legal relations arising around it, by their importance and peculiarities of regulation, can be attributed to the sphere of constitutional and legal relationships.

It is stressed that information, as a primary or even secondary object of constitutional and legal relations, is fundamental and creates an appropriate basis for building other constitutional and legal relations. It organically interacts with many other objects of constitutional and legal relations, since it has a special nature and properties.

Three main areas of public and state life in which information is a key object of constitutional legal relations are identified: state security, the sphere of ensuring democracy in the state, and cultural and information relations. This list is not exhaustive, and it is emphasised that it will certainly be expanded at the scientific and legislative levels in the future.

It is concluded that information organically interacts with virtually all other objects of constitutional and legal relations, since it has a special nature and properties. Being, in fact, a fundamental matter, it penetrates into all spheres of human life, outlining and mediating their perception.

Key words: information, constitutional and legal relations, object of regulation, data, information sovereignty, propaganda.